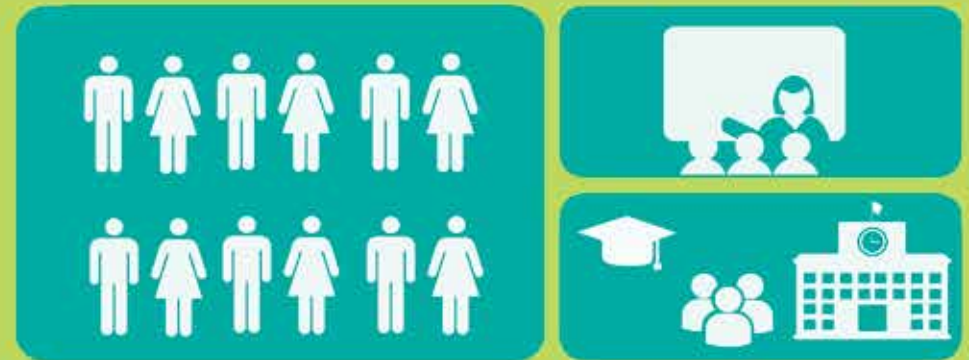
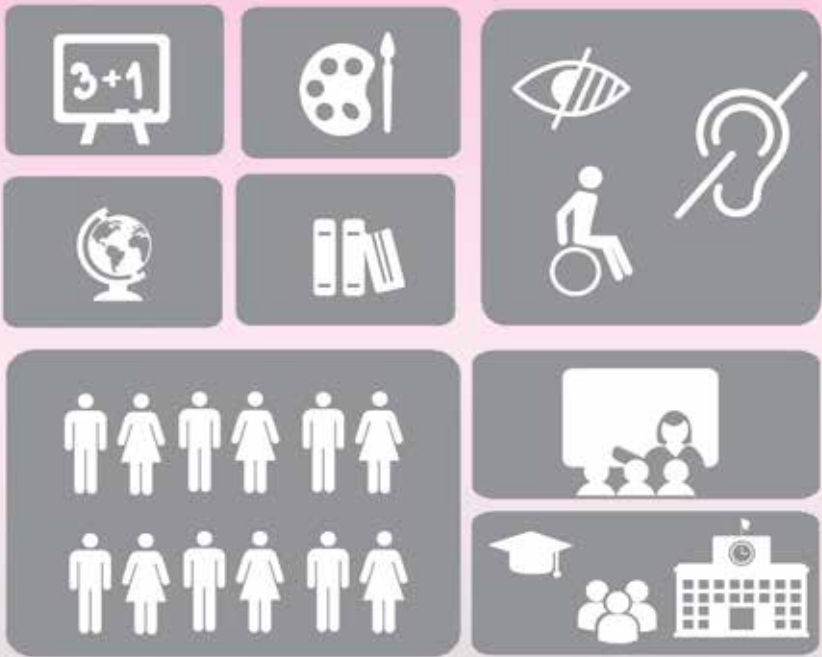

แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน
ที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

**แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง
ต่อความล้มเหลวทางการเรียน**

ปีที่พิมพ์	ปีงบประมาณ 2560
จำนวนพิมพ์	66,660 เล่ม
ISBN :	978-616-395-879-2
จัดพิมพ์โดย	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ สกสค. (ลาดพร้าว) 2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310 โทรศัพท์ 0 2538 3022 โทรสาร 0 2539 3215 www.suksapan.or.th

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง มีระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ สำหรับกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหานั้นถือว่าเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนมากกว่ากลุ่มอื่น หากครูผู้สอนได้ค้นพบ มีความเข้าใจ และให้การช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มแรก ตามกระบวนการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพแล้ว จะช่วยนักเรียนกลุ่มนี้ให้สามารถพัฒนาทางการเรียนขึ้นได้ ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมกันดำเนินการให้มีระบบการช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะสามารถป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ออกจากระบบการศึกษา หรือมีปัญหาด้านการเรียนเพิ่มขึ้น

เอกสารแนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนฉบับนี้ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจและนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสาร “แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน” ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์เพื่อการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนให้บังเกิดเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา	7
1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
1.3 ลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน	11

บทที่ 2 แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

2.1 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในระยะเริ่มต้นของการเรียน	13
2.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	15
2.1.2 การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียนทุกคน	22
2.1.3 การประเมินนักเรียน	27
2.1.4 การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม	29
2.2 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน	31
2.2.1 การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน	32
2.2.2 การคัดกรองคนพิการทางการศึกษา	33
2.3 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	35
2.3.1 เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ	36
2.3.2 การจัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 การเชื่อมต่อและการส่งต่อ	
2.4.1 การเชื่อมต่อ (Transition)	48
2.4.2 การส่งต่อ (Referral)	49
แผนภูมิ ขั้นตอนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลว ทางการเรียน	51
บทที่ 3 การขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน	
3.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	53
3.1.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	53
3.1.2 บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์	54
3.1.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา	56
3.1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง	57
3.2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตามแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง ต่อความล้มเหลวทางการเรียน	58
บรรณานุกรม	59
คณะผู้จัดทำ	60

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา 2558 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2558) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนักเรียนพิการ 9 ประเภท จำนวน 386,823 คน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 318,028 คน คิดเป็นร้อยละ 82.21 ปีการศึกษา 2559 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559) มีนักเรียนพิการ 9 ประเภท จำนวน 337,144 คน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 272,343 คน คิดเป็นร้อยละ 80.77 ซึ่งพบว่าจำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนพิการทุกประเภท หากสถานศึกษาไม่ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ หรือดูแลนักเรียนไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายแล้วย่อมส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้ไม่สามารถเรียนให้จบตามหลักสูตรได้ เนื่องจากมีปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคที่กระทบต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียนหลายประการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม โดยได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโดยรวม จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลเพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อค้นหาปัญหาอุปสรรคที่จะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนทุกคน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ง่ายและหลากหลายมุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

นำแนวทางไปดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิผลสูงสุด เพื่อป้องกัน และให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนได้ทันทั่วถึงก่อนที่นักเรียนจะมีปัญหาทางการเรียนมากขึ้น

การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้สำเร็จตามหลักสูตรต้องคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคลให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ พัฒนาการตามวัย พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ด้านความสามารถทางวิชาการ ด้านความประพฤติให้มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข ในสังคม โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะนักเรียนที่เริ่มเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่นักเรียนเริ่มต้นเรียนวิชาการอย่างเป็นทางการ นักเรียนบางคนอาจยังไม่มี ความพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ตามระดับชั้น หากนักเรียนมีปัญหา/อุปสรรคที่ส่งผล ต่อการเรียน ซึ่งไม่ได้รับการค้นพบและช่วยเหลือตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของการเรียน อาจส่งผลให้ประสบกับความล้มเหลวทางการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สำหรับ ชั้นเรียนอื่นๆ ครูผู้สอนก็สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลด้านวิชาการ ได้โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมทางการเรียน ตลอดจนข้อมูล ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญ เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนและสามารถช่วยเหลือนักเรียน ได้ในระยะแรกเริ่มที่พบว่านักเรียนอาจมีปัญหากว่าที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ในด้านการเรียน ขณะเดียวกันครูจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงให้กับนักเรียนทุกคน โดยมีการประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะด้วยเครื่องมือที่หลากหลายครอบคลุม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จะทำให้ครูประจำชั้น ทราบว่านักเรียนคนใดต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษ หรือนักเรียนคนใด เป็นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จะได้จัดการศึกษาด้วยวิธีการที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เป็นการป้องกันปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน

1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การขับเคลื่อนแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนให้เกิดเป็นรูปธรรมได้นั้น ต้องเกิดจากการดำเนินการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันป้องกันและให้การช่วยเหลือ ส่งเสริมพัฒนา นักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การดำเนินงานดังกล่าวนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องจากการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาโดยภาพรวม ซึ่งความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ดังนี้

สถานศึกษา

1. มีข้อมูลสารสนเทศระดับชั้นเรียนสำหรับใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองและตรงกับความต้องการสำหรับนักเรียนทุกคน
2. มีแนวทางการบริหารจัดการเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนอย่างเป็นระบบ
4. ได้รับความร่วมมือจากเครือข่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในพื้นที่

ผู้ปกครอง

1. มีความรู้และเข้าใจในหลักการช่วยเหลือได้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน
2. มีความเข้าใจสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน และให้ความร่วมมือ สนับสนุนพัฒนานักเรียนร่วมกับโรงเรียน

นักเรียน

1. นักเรียนทุกคนได้รับการดูแล ป้องกัน ส่งเสริมพัฒนาและได้รับการช่วยเหลือตามกระบวนการที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนแต่ละคน

2. นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนได้รับการช่วยเหลือตามกระบวนการที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน

3. นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนได้รับการประเมิน วินิจฉัยอย่างถูกต้องตามขั้นตอน ผลการคัดกรองสามารถคัดแยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือทางการศึกษาและได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

4. นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนได้รับการเชื่อมต่อหรือการส่งต่อภายในและภายนอกสถานศึกษาตามกระบวนการที่เหมาะสมกับความต้องการ

5. นักเรียนสามารถเรียนรู้และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 ลักษณะของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ครูทุกคนย่อมเคยพบเจอเด็กฉลาดมาแล้ว ซึ่งเด็กกลุ่มที่เรียกว่า “เด็กฉลาด” มักจะเป็นเด็กที่เรียนรู้ได้เร็ว สอนง่าย สมาธิดี ตั้งใจเรียน เด็กกลุ่มนี้มักจะเรียนรู้ได้ดีไม่ว่าครูจะสอนด้วยวิธีการแบบใดก็จะทำคะแนนได้ดีมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และสามารถหาวิธีการพัฒนาตนเองได้ และในชั้นเรียนปกติครูย่อมเคยพบเด็กที่เรียนช้าเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่ค่อยตั้งใจเรียน พัฒนาการด้านทักษะพื้นฐานทางการเรียนรู้ เช่น การอ่าน การเขียน การคำนวณ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเด็กกลุ่มนี้อาจเรียกว่า **“นักเรียนที่มีแนวโน้มมีปัญหาหรือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน”**

นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน คือ นักเรียนกลุ่มที่มีพัฒนาการด้านการเรียนล่าช้าไม่ทันเพื่อน และหรืออาจพบว่ามีปัญหาพฤติกรรมร่วมด้วย ซึ่งการที่นักเรียนมีพัฒนาการล่าช้าเกิดจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมตามช่วงวัยทำให้ขาดพื้นฐานทางการเรียนที่ดี มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีปัญหาระดับเชาวน์ปัญญา มีปัญหาจากสภาพครอบครัว ปัญหาจากสังคมและชุมชน เป็นต้น ดังนั้นครูจึงไม่ควรด่วนตัดสินในระยะเวลาอันสั้นว่า นักเรียนที่เรียนล่าช้าไม่ทันเพื่อนเป็น **“นักเรียนที่ล้มเหลวทางการเรียน”** อาจจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่อการพัฒนานักเรียนในระยะต่อไป ในทางกลับกัน หากครูพบว่า “นักเรียนมีปัจจัยที่มีแนวโน้มมีปัญหาหรือเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง” และให้การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด นักเรียนกลุ่มนี้จะสามารถพัฒนาตนเองจนสามารถเรียนทันเพื่อนในชั้นเรียนปกติและมีพัฒนาการอื่นๆ ที่ดีขึ้นได้

ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูประจำชั้น และผู้เกี่ยวข้องทุกคน จะต้องร่วมกันดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนา ได้ถูกต้อง สอดคล้องเหมาะสมกับพัฒนาการและความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล สำหรับแนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยง ต่อความล้มเหลวทางการเรียนมีรายละเอียดดังเนื้อหาที่จะนำเสนอในตอนต่อไป

บทที่ 2

แนวทางการดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะ เสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

การตระหนักถึงปัญหาและวางแผนเพื่อป้องกันปัญหาในระยะแรกเริ่มหรือป้องกันก่อนเกิดปัญหา จะเป็นแนวทางในการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้ในอนาคต ข้อบ่งชี้ของปัญหาทางการเรียนของนักเรียนในระยะเริ่มแรกส่วนใหญ่จะปรากฏได้ในระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนเป็นการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูประจำชั้น และผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องดำเนินการร่วมกันเพื่อป้องกัน และช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่มีคุณภาพโดยเริ่มต้นตั้งแต่นักเรียนเริ่มเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และดำเนินการต่อเนื่องทุกระดับชั้น สำหรับการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนในระยะเริ่มต้นของการเรียน

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาที่แตกต่างกัน การที่ครูรู้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของนักเรียนทุกด้านจะช่วยให้ครูประจำชั้นเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ทำให้สามารถป้องกัน และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนได้ทั่วถึงอย่างทันที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีหลักฐานและสามารถตรวจสอบได้ โดยเฉพาะในระยะเริ่มต้นเข้าเรียนซึ่งในระยะนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นระยะของการค้นหาปัญหาเพื่อ **การป้องกัน**ไม่ให้รุนแรงขึ้น จะขอกกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินงานในระยะเริ่มต้น

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น และครูประจำวิชาดำเนินการ ดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น กรณีเป็นนักเรียนที่เพิ่งเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข้อมูลนี้อาจได้จากสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนระดับปฐมวัย กรณีเป็นนักเรียนระดับชั้นอื่นอาจได้ข้อมูลจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา หรือเป็นข้อมูลที่ได้จากการส่งต่อจากชั้นเรียนก่อนหน้านี้ ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือแหล่งอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในลำดับต่อไป

2) จัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนปกติ

3) ประเมินผลการเรียนการสอนเป็นระยะๆ เพื่อวิเคราะห์และระบุจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนทุกคน

4) วางแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำหรือไม่บรรลุผลที่ต้องการ โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และให้ความช่วยเหลือที่สนองตอบตรงต่อความต้องการของนักเรียน

5) ประเมินผลนักเรียนทั้งชั้น หลังจากการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงและให้ความช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

6) พิจารณาผลการประเมินและจำแนกนักเรียนได้เป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนกลุ่มที่เรียนปกติได้ และนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน (มีพัฒนาการด้านการเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนด แม้จะมีการให้ความช่วยเหลือแล้วก็ตาม ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้อาจมีถึงร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนในชั้น)

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่านักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจะให้ช่วยเหลือนักเรียนได้ ในระยะแรกครูควรมีข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับตัวนักเรียนทุกคน เพื่อให้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน เมื่อเริ่มต้นเข้าเรียน ทำให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเบื้องต้น เป็นประโยชน์ในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกับสภาพปัญหา ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลนี้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีใช้การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุด การพบปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ การเรียนของนักเรียนและให้ช่วยเหลือด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพอย่างทันท่วงทีตั้งแต่แรกเริ่มจะช่วยลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน และปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นครูผู้สอนจะต้องรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญที่ครอบคลุมด้านต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลด้านความพร้อมทางการเรียนหรือความสามารถด้านการเรียน เช่น รายงานพัฒนาการ/ทักษะด้านต่างๆของนักเรียนระดับปฐมวัย (ด้านภาษา การเคลื่อนไหว ด้านการคิด ด้านความสนใจ ด้านพฤติกรรมทางสังคม) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ความสามารถพิเศษด้านอื่นๆ ของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน เป็นต้น

2. ข้อมูลด้านสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมข้อมูลด้านร่างกาย เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย ด้านจิตใจ - อารมณ์และพฤติกรรม ได้แก่ อารมณ์ซึมเศร้า เก็บตัว วิดกกังวล พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น ฯลฯ

3. ข้อมูลด้านครอบครัว ซึ่งครอบคลุมข้อมูลด้านเศรษฐกิจและด้านการคุ้มครองนักเรียน เช่น รายได้ อาชีพของบิดา มารดา ผู้ปกครอง ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว การใช้สารเสพติด การติดสุรา การเล่นเกมพนัน เป็นต้น

4. ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับ การให้ความช่วยเหลือนักเรียน

ทั้งนี้ ครูผู้สอน หรือครูที่รับผิดชอบสามารถพิจารณาเลือกใช้เครื่องมือที่หลากหลายจากแหล่งอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ครอบคลุมทุกด้านดังที่กล่าวไปแล้ว ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนี้สามารถคัดกรองนักเรียนได้เบื้องต้นว่านักเรียนมีแนวโน้มภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนหรือไม่ สำหรับนักเรียนที่อยู่ในระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา มักมีปัญหาทางการเรียนเรื่องการอ่านการเขียน การสะกดคำและคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลดังกล่าว ซึ่งครูอาจสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลนี้ขึ้นเอง โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากครูประจำชั้นกลุ่มสาระภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ไม่จำเป็นต้องประเมินโดยการใช้แบบทดสอบในกรณีเป็นนักเรียนที่เริ่มเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากสามารถพิจารณาข้อมูลจากเอกสารรายงานพัฒนาการ/ทักษะด้านต่างๆ ในระดับปฐมวัย ประกอบการเก็บข้อมูลแบบไม่เป็นทางการในประเด็นที่ครูเห็นว่าสำคัญ และควรใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ ควรหลีกเลี่ยงการคาดเดาหรือใช้ความรู้สึก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในการช่วยเหลือนักเรียน ที่ตรงกับปัญหาที่แท้จริง การศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล อาจใช้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เอกสารทางวิชาการระดับโรงเรียน ระดับชาติ

ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ผลการทดสอบด้านการอ่านการเขียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ หรือเครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นตามหลักวิชาการ เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นขอเสนอแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ดังตารางต่อไปนี้

แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ	ประเด็นที่พิจารณา	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
1. ด้านความพร้อมทางการเรียน/ความสามารถด้านการเรียน 1.1 ผลพัฒนาการ/ผลการเรียน	1. ผลพัฒนาการ/ทักษะด้านต่างๆ ระดับปฐมวัย ทุกด้าน 2. ผลการประเมินความพร้อมทางการเรียนด้านวิชาการและพฤติกรรมด้านสังคม (การปรับตัว) 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4. ผลการสอบวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ	- ศึกษาข้อมูลพัฒนาการ/ทักษะด้านต่างๆ ระดับปฐมวัย - ศึกษาข้อมูลผลการประเมินความพร้อมภาษาไทยและคณิตศาสตร์ - ศึกษาผลการประเมินด้านสังคม (การปรับตัว) - ศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ - สัมภาษณ์/สอบถามครูประจำวิชา ผู้ปกครองนักเรียน	- แบบบันทึกพัฒนาการ/ทักษะด้านต่างๆ ระดับปฐมวัย หรือข้อมูลระดับที่ต่ำกว่าชั้นที่จะเข้าเรียน - ระเบียบสะสม - แบบทดสอบความพร้อม/ - แบบประเมินประเภทต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นหรือแบบทดสอบมาตรฐานอื่นๆ - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - อื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ	ประเด็นที่พิจารณา	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
1.2 ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถพิเศษ ผลงาน ชิ้นงาน โครงการงาน เอกสารหลักฐาน ร่องรอย แสดงถึงพฤติกรรมที่โดดเด่น 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - สืบค้นความสามารถพิเศษ 10 แนว - ประเมินพหุปัญญา - อื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - แบบสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แนว - แบบประเมินพฤติกรรมเด็กอัจฉริยะ - แบบประเมินพหุปัญญา - แฟ้มสะสมผลงาน - แฟ้มข้อมูลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงของสถานศึกษา - อื่นๆ
1.3 พฤติกรรมการเรียน	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมที่แสดงถึงความพร้อมในการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตพฤติกรรมการเรียน เช่น การมาเรียน อย่างสม่ำเสมอ เวลาเข้าชั้นเรียน - สังเกตพฤติกรรมความพร้อม ความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม เมื่อเปลี่ยนสถานที่ - สัมภาษณ์ผู้ปกครอง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสำรวจพฤติกรรมการเรียน - แบบสังเกตพฤติกรรมความพร้อม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ	ประเด็นที่พิจารณา	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ร่างกาย/ ความพิการ	1. ความผิดปกติ/ ความพิการ 2. ประวัติการเจ็บป่วย โรคประจำตัว 3. ความสัมพันธ์ ระหว่างส่วนสูง กับน้ำหนัก 4. ความสะอาดของ ร่างกาย	- สสำรวจนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ - ศึกษาระเบียบสะสม - ศึกษาข้อมูลจาก แบบบันทึกสุขภาพ - การสัมภาษณ์/ การสอบถาม/ การสังเกต	- แบบสำรวจนักเรียน ที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ - ระเบียบสะสม - แบบบันทึกสุขภาพ ของนักเรียน - แบบบันทึก การสัมภาษณ์ - แบบบันทึก การสังเกต - อื่นๆ
2.2 จิตใจ/อารมณ์	1. สภาพอารมณ์ ที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต ประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล ซึมเศร้า ต้อ ต่อต้าน เป็นต้น 2. ความประพฤติ เช่น การลักขโมย การทำร้ายตนเอง การติดยา ฯลฯ	- สัมภาษณ์/สอบถาม/ สังเกต - เยี่ยมบ้าน - ประเมินความฉลาด ทางอารมณ์ (EQ) - ชักประวัติ - ใช้แบบวัด SDQ	- แบบบันทึก การเยี่ยมบ้าน - แบบประเมิน ความฉลาด ทางอารมณ์ (EQ) - แบบวัด SDQ - แบบบันทึก การสังเกต - แบบสอบถาม - อื่นๆ

ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ	ประเด็นที่พิจารณา	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 เศรษฐกิจ/อาชีพ/รายได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพและรายได้ผู้ปกครอง ภาระหนี้สินของครอบครัว ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน การมีโทรศัพท์หรือคอมพิวเตอร์ใช้ส่วนตัวของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม - การสัมภาษณ์นักเรียน/ผู้ปกครอง - เยี่ยมบ้าน - ศึกษาข้อมูลการเข้าถึงข้อมูลด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียนสะสม - แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน - แบบบันทึกจากระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - อื่นๆ
<p>3.2 การคุ้มครองสวัสดิภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยเหมาะสมของผู้ปกครอง ความเหมาะสมกับสภาพที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว การถูกคุกคามล่วงละเมิดทางเพศ การใช้ข้อมูลจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาจากระเบียนสะสม - สังเกต/สอบถามเยี่ยมบ้าน - เด็กด้อยโอกาส/เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียนสะสม - แบบบันทึกการสังเกต - แบบสอบถาม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน - แบบสำรวจข้อมูลนักเรียนด้อยโอกาส/เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ

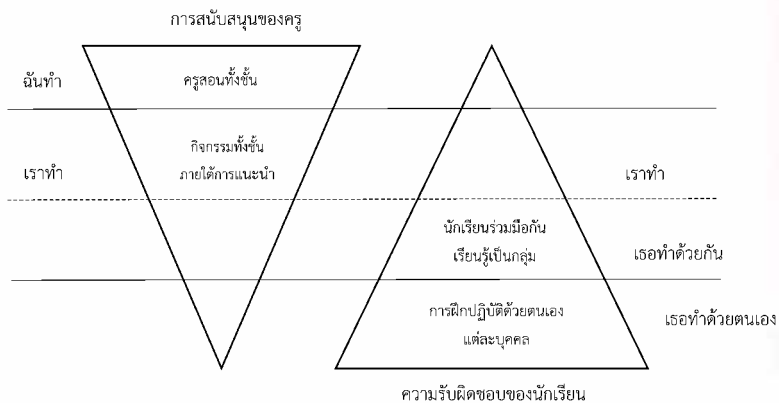
ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ	ประเด็นที่พิจารณา	วิธีการ	เครื่องมือ/แหล่งข้อมูล
4. ด้านความเสี่ยงต่อสารเสพติด	<ol style="list-style-type: none"> พฤติกรรมที่แสดงออก พฤติกรรมการเรียน การใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพทางครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ผลการตรวจปัสสาวะ 	<ul style="list-style-type: none"> - เยี่ยมบ้าน - ตรวจสอบสุขภาพ - การติดตามพฤติกรรม - การสัมภาษณ์/การสอบถาม/การสังเกต 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน - แบบสรุปผลการตรวจสอบสุขภาพ - แบบติดตามพฤติกรรม - แบบบันทึกการสังเกต - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม - แบบสรุปผลการตรวจปัสสาวะ - อื่นๆ
5. ด้านความปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> สถานภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการเดินทาง/การใช้ยานพาหนะ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การแต่งกายที่ปลอดภัย การใช้ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารของนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลระเบียบสะสม - การสัมภาษณ์นักเรียน/ผู้ปกครอง - สังเกตพฤติกรรมนักเรียน - สอบถาม - การเยี่ยมบ้านนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน/ผู้ปกครอง - แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน

2.1.2 การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียนทุกคน

การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียนทุกคน เป็นการสอนปกติในชั้นเรียนทั้งหลาย เพียงแต่ต้องการให้ครูผู้สอนแสวงหาหรือ คัดเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจริงๆ ผ่านการทดลองหรือ ผ่านการวิจัยที่เชื่อถือได้มาแล้ว เมื่อนำมาใช้ในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียน ส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดบรรลุจุดหมายของการเรียนการสอนได้ ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนจำนวนน้อยมากที่ครูจะต้องซ่อมเสริม หากการเริ่มต้นจัดการเรียนการสอน โดยไม่มีกระบวนการและกิจกรรมที่ดี นักเรียนจำนวนมากจะไม่สามารถบรรลุ จุดมุ่งหมายได้ และจะเป็นภาระสำหรับครูในการแก้ไขปรับปรุงและเกิดปัญหา ขึ้นมาก และนักเรียนที่ไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงเป็นเวลานานๆ จะยิ่งล้าหลัง ไปมากขึ้นจนกลายเป็นนักเรียนที่ล้มเหลวในการเรียนได้

เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นจะยกตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนที่มี คุณภาพสูงที่เป็นยอมรับกันในศตวรรษที่ 21 คือรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้สอน มีกลวิธีถ่ายทอดความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้จากครูไปสู่นักเรียน ได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องมีทั้งประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพ (Alexandria City Public School, 2015 : Online ; Fisher, n.d. : Online)

รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพ รูปแบบการเรียนการสอนแบบถ่ายโอนความรับผิดชอบจากครูสู่ผู้เรียน

ขั้นแรก ในการเริ่มต้นบทเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนทักษะที่สำคัญแก่นักเรียน ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ทักษะทางคณิตศาสตร์ การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ นักเรียนจะต้องเข้าใจทักษะนั้นๆ ว่าเป็นอะไร มีประโยชน์อย่างไร มีขั้นตอนการกระทำที่ถูกต้องอย่างไร โดยครูเป็นผู้อธิบายอย่างชัดเจน มีการสาธิตหรือมีการแสดงการกระทำ ซึ่งครูต้องเป็น “ตัวแบบ” ให้นักเรียนเห็นได้อย่างชัดเจนว่าทำอย่างไรจึงจะได้ผล ในขั้นตอนนี้เป็นการให้ความรู้ และวิธีการ ครูเป็นศูนย์กลางเพราะครูคือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่เริ่มสอน นักเรียนมีบทบาทน้อยมากในขั้นตอนนี้จึงเรียกว่าขั้น **ฉันทำ (I DO)** หรือครูทำนั่นเอง และเป็นการสอนกับนักเรียนทั้งชั้น ในบางกรณีอาจให้นักเรียนที่มีความสามารถเป็น “ตัวแบบ” แทนครูได้

ขั้นที่สอง ครูเริ่มให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะเป็นการเชื่อมโยงความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติโดยครูยังคงคอยดูแลแนะนำอยู่ เรียกว่าขั้น **เราทำ (We do)** ครูยังคงมีบทบาทในการเป็นตัวแบบ ตั้งคำถาม บอก กระตุ้นให้แนวทางเพื่อให้นักเรียนได้ลองกระทำ นักเรียนมีบทบาทมากขึ้น แต่อาจไม่ถึงขั้นนี้ทั้งชั้น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นย้ำความเข้าใจ และฝึกวิธีการที่ถูกต้อง

ขั้นที่สาม เป็นขั้นเริ่มต้นที่นักเรียนต้องพึ่งพาตนเองโดยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เรียกว่าขั้น **เธอทำด้วยกัน (You do together)** เป็นขั้นที่นักเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อให้ได้ผลงานร่วมกันของกลุ่ม ครูจะมีบทบาทน้อยมาก คงมีเฉพาะการสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ในขั้นนี้นักเรียนจะเพิ่มพูนความเข้าใจ และปฏิบัติได้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้นจากการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยกันทำงานให้สำเร็จ

ขั้นตอนสุดท้าย เป็นขั้นที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนทำกิจกรรมการเรียนด้วยตนเองตามลำพังหรือเรียกว่าขั้น **เธอทำด้วยตนเอง (You do on your own)** นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนโดยสมบูรณ์ ครูจะเป็นผู้ประเมินและให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งระดับความเข้าใจ กระบวนการทำงานและผลงาน

ตอนนี้จะขอยกตัวอย่างบทเรียนที่เป็นนามธรรม ซึ่งครูสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจเป็นรูปธรรมได้ เช่น ความเข้าใจในการอ่าน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ล้วนเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นเพราะเกิดขึ้นในสมอง การอธิบายอย่างเดียวไม่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการย่อยๆ ได้ ครูต้องเป็น “ตัวแบบ” ด้วยการกระทำ และแสดงกระบวนการคิดของครูด้วย “การคิดดังๆ” เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้กระบวนการไปพร้อมกัน นั่นคือนักเรียนต้องมองเห็นภาพ “กระบวนการที่ครูอ่านแล้วเข้าใจข้อความที่อ่านได้อย่างไร” มองเห็นภาพว่า “กระบวนการที่ครูเขียนเรียงความ

ตั้งแต่ต้นจนจบทำได้อย่างไร” ถ้านักเรียนยังไม่เคยเห็นภาพเหล่านี้นักเรียนจะไม่สามารถอ่านได้หรือเขียนได้ดี

รูปแบบการเรียนการสอนแบบถ่ายโอนความรับผิดชอบจากครูสู่นักเรียนนี้ มีผู้เสนอให้ดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน โดยอธิบายเป็นตัวอย่างการเรียนการสอนกลวิธี การคาดการณ์ (Prediction) ที่ช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ดังนี้ (Christensen, 2013 : Online Duke and Preson, 2002 : Online)

ขั้นที่ 1 ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนถึงการคาดการณ์ ซึ่งคือการเดาอย่างมีเหตุผลว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไปในข้อความที่เรากำลังจะอ่าน นับตั้งแต่ชื่อเรื่อง ภาพปก สารบัญ ภาพประกอบ ฯลฯ โดยนักเรียนจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานที่มีติดตัวอยู่เดิมมาเชื่อมกับภาพและข้อความในหนังสือ เพื่อคาดการณ์ว่าหนังสือนี้ควรจะเป็นเรื่องราวของอะไร เช่น เห็นภาพปกเป็นรูปแมวอยู่ในเมืองที่พลุกพล่าน และชื่อเรื่องว่าลูกแมวผจญภัย นักเรียนคาดการณ์ได้ว่าหนังสือนี้จะพูดถึงลูกแมวที่ต้องเผชิญกับภัยอันตรายอะไรบ้างในเมือง การเดาเรื่องไม่ใช่การเดาสงเดซแต่อาศัยข้อมูลหรือร่องรอยในหนังสือช่วยการคาดการณ์ตลอดเวลา โดยอาจหยุดอ่านทุกๆ 2-3 หน้า แล้วคาดการณ์เหตุการณ์ต่อไป เมื่อคาดการณ์แล้วอ่านต่อ นักเรียนจะพบว่าการคาดการณ์ของตนถูกต้องหรือไม่ เป็นเสมือนการตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐานวิธีเช่นนี้เป็นการเชื่อมโยงความรู้พื้นฐานที่มีอยู่เดิมกับข้อมูลจากข้อความที่กำลังอ่าน ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานกว้างขวางก็จะคาดการณ์ได้ใกล้เคียงหรือแม่นยำมากขึ้น เข้าใจข้อความที่อ่านง่ายขึ้น

คำอธิบายของครูจะครอบคลุมถึงเรื่องกลวิธีนั้นคืออะไร จะดำเนินการอย่างไร ที่ไหน เมื่อไร และทำไมต้องใช้กลวิธีนี้

ขั้นที่ 2 ครูแสดงเป็นตัวแบบ การใช้กลวิธีการคาดการณ์โดยการอ่านและคิดดังๆ ให้นักเรียนติดตามการคิดของครูตั้งแต่หน้าปก เช่น ครูพูดว่าครูเห็นภาพอะไร ภาพนี้เป็นเหตุการณ์ที่ไหน เวลาอะไร สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ครู

คาดการณ์ได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีเหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้นและน่าจะมี เหตุการณ์อะไรเกี่ยวข้องบ้าง เป็นต้น การคาดการณ์นี้ ครูต้องบอกเหตุผลได้ว่า ครูใช้ข้อมูลอะไรในหนังสือช่วยให้ครูกำหนดการคาดการณ์เช่นนั้น

ในขั้นนี้ครูอาจขอให้นักเรียนเป็นผู้แสดงเป็นตัวแบบแทนครูในบางครั้งได้ ถ้านักเรียนรู้กลวิธีต่างๆ ไปบ้างแล้ว

ขั้นที่ 3 การร่วมมือกันในการใช้กลวิธี เมื่อครู/นักเรียนได้แสดงเป็นตัวแบบตั้งแต่ต้นจนจบ ครูจะนำหนังสือเรื่องใหม่มาให้ทั้งนักเรียนทั้งชั้นช่วยครูอ่าน โดยใช้กลวิธีที่ครูสอนหรือถ้าเรื่องยาว ครูดำเนินการขั้นที่ 2 กับหนังสือเรื่องหนึ่งไปบางส่วน ส่วนที่เหลือก็นำมาใช้กับขั้นที่ 3 ได้

ในขั้นตอนนี้ที่นักเรียนจะอ่านหนังสือ 2 - 3 หน้า แล้วหยุดเพื่อคาดการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อไป โดยบันทึกการคาดการณ์และเหตุผลที่ทำให้คิดเช่นนั้น เมื่ออ่านต่อไปทั้งชั้นก็จะพบว่าการคาดการณ์ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร ทำเช่นนั้นจนจบเรื่อง

ขั้นที่ 4 การแบ่งกลุ่มฝึกหัดใช้กลวิธีการคาดการณ์ ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 3 - 4 คน เพื่อฝึกหัดใช้กลวิธี โดยมีครูคอยดูแลแนะนำ

ในขั้นตอนนี้แต่ละกลุ่มจะอ่านหนังสือเรื่องใหม่ โดยบันทึกการคาดการณ์ของกลุ่มตั้งแต่เริ่มต้นและจะหยุดอ่านเพื่อคาดการณ์ เมื่ออ่านต่อไปก็จะตรวจสอบว่าสิ่งที่กลุ่มคาดการณ์นั้น “เกิดขึ้น” “อาจเกิดขึ้น” หรือ “จะไม่เกิดขึ้น” จากนั้นก็คาดการณ์ต่อไป บันทึก ตรวจสอบ จนจบเรื่อง

ขั้นที่ 5 การฝึกใช้กลวิธีด้วยตนเองตามลำพัง ช่วงนี้เป็นช่วงของการอ่านในใจ นักเรียนจะอ่านเรื่องใหม่โดยใช้กระบวนการอ่านตามที่ให้เรียนรู้ ตั้งแต่ขั้นที่ 1 - 4 ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ครูจะประเมินความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนแต่ละคนได้ว่า นักเรียนสามารถใช้การคาดการณ์ช่วยทำความเข้าใจในการอ่านได้หรือไม่เพียงใด เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่สามารถอ่านเข้าใจข้อความ (เรื่อง) ที่อ่านได้

กลวิธีที่จะช่วยให้เข้าใจข้อความ/เรื่องราวที่อ่านมีหลายกลวิธี การสอนนักเรียนจำเป็นต้องสอนครั้งละ 1 กลวิธี ต่อเมื่อเรียนรู้กลวิธีไปหลายๆแล้ว นักเรียนจะเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับข้อความที่อ่านและโดยปกตินักอ่านทั้งหลายจะใช้กลวิธีหลายอย่างประสมประสานกัน กลวิธีที่สำคัญได้แก่ การใช้คำถาม การใช้แผนภาพ การสร้างภาพในใจขณะอ่าน การคิดเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับความรู้เดิม การอ้างอิง (เพื่อเข้าใจในสิ่งที่แฝงอยู่) และการสรุปความ

ที่กล่าวทั้งหมดในหัวข้อนี้ ต้องการแสดงถึงการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงรูปแบบหนึ่งที่ใช้ได้ผลอย่างกว้างขวางเป็นตัวอย่าง ยังมีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในรูปแบบอื่นอีกหลายวิธีที่ครูสามารถเลือก ดัดแปลง ปรับปรุงให้เหมาะสมกับวิชาและกลุ่มนักเรียนของครูได้ โดยตระหนักว่าการเรียนการสอนแต่ละเรื่องเราต้องการให้นักเรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดบรรลุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเรียนการสอนได้ และโดยวิธีนี้เท่านั้นจึงจะทำให้มีนักเรียนที่อาจมีปัญหาทางการเรียนจำนวนน้อยอยู่ในขอบเขตที่ครูสามารถช่วยเหลือให้นักเรียนตามเพื่อนไปได้ ไม่ถูกทอดทิ้งจนลำหลังมากเกินไป

2.1.3 การประเมินนักเรียน

การประเมินนักเรียนถ้ากระทำได้อย่างครอบคลุม จะมีการประเมินหลายอย่างที่ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับนักเรียนของตน โดยทั่วไปการช่วยเหลือนักเรียนทุกคนในชั้นให้บรรลุมาตรฐานการเรียนของชั้นนั้นๆ จะประกอบด้วย การประเมินที่มีจุดมุ่งหมายต่อไปนี้ (Torgesen, 2006)

1. การประเมินเพื่อให้ทราบว่านักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่เรียนของหน่วยการเรียนนั้นๆ หรือชั้นนั้นหรือไม่ (หมายความว่ามีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ตามจุดมุ่งหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้)

ดังนี้

1.1 การประเมินย่อยหรือประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินหลังการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้หนึ่งๆ หรือบทเรียนบทหนึ่ง ซึ่งจะมีการประเมินหลายครั้งในแต่ละชั้น ทำให้พิจารณาในแง่ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

1.2 การประเมินปลายภาคหรือปลายปีตามมาตรฐานการเรียนรู้ของชั้นนั้นๆ เป็นการประเมินเพื่อให้ครูและผู้บริหารทราบข้อมูลว่านักเรียนในชั้นมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานของชั้นหรือไม่เพียงใด นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลที่ทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงของครู และการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในระหว่างเรียนตามผลการประเมินข้อ 1.1 ตลอดภาคและตลอดปี เพียงพอต่อการทำให้นักเรียนบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ได้หรือไม่

2. การรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียนเพื่อใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำหรือไม่บรรลุจุดมุ่งหมายให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

ข้อมูลที่ต้องการ นอกจากผลการประเมินในข้อ 1.1 แล้ว ครูยังต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ มาช่วยในการวางแผน เช่น ผลจากการสังเกต/ประเมินการอ่านออกเสียง การตรวจผลงานเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ ผลงานของนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ฯลฯ ประกอบเข้ากับการประเมินความเข้าใจในการอ่านแล้วจึงวางแผนช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนยิ่งมีมากเท่าไร ก็ช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยปกติครูจะคุ้นกับการใช้ข้อทดสอบวินิจฉัยเฉพาะเรื่องเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนที่เรียนอ่อนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีองค์ประกอบใดของเรื่องนั้นที่ทำให้เรียนอ่อน ซึ่งอาจเป็นเรื่องความรู้ที่เป็นพื้นฐานหรือทักษะพื้นฐานของเรื่องนั้นๆ

ของเขาบกพร่อง จึงส่งผลให้นักเรียนเรียนเรื่องนั้นไม่ได้ ถ้าครูมีข้อมูลจากการใช้ข้อทดสอบวินิจฉัยด้วยก็จะเป็นประโยชน์มาก แต่ปัจจุบันการใช้ข้อทดสอบวินิจฉัยจำเป็นน้อยลงเพราะมีการประเมินในข้อ 1 และสารสนเทศจากแหล่งต่างๆ เพิ่มขึ้น

3. การประเมินเพื่อจำแนกหรือคัดกรองนักเรียนว่านักเรียนจะสามารถเรียนได้อย่างปกติหรือเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการจะล้มเหลวทางการเรียน ซึ่งเป็นการใช้ผลการประเมินในข้อ 1.2 และใช้เครื่องมือหรือวิธีการอื่นๆ มาประกอบเพื่อตัดสินว่านักเรียนคนใดควรจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงซึ่งครูหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะจะต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษต่อไป

ในบางกรณี การประเมินเพื่อจำแนกนี้จะมีการใช้การทดสอบเพื่อคัดกรองและอาจเริ่มใช้ตั้งแต่ต้นปี ทั้งนี้ ครูจะต้องมั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนั้นมีความเที่ยงและมีความตรงที่เชื่อถือได้

2.1.4 การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม

การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม มีผู้รู้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ (Pedagogical Support, City of Turku, Finland, n.d : Online ; Tucker, n.d : Online ; Zeiger, 2014 : Online)

จากการประเมินในข้อ 1.1 ซึ่งเป็นการประเมินแต่ละเรื่อง แต่ละหน่วยหรือแต่ละบท ครูจะทราบว่านักเรียนคนใดยังไม่ผ่านเกณฑ์ของจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน ครูจะใช้ผลการประเมินร่วมกับข้อมูลและสารสนเทศด้านอื่นๆ เช่น จากการสังเกตการทำงาน การตรวจผลงานเพื่อดูว่านักเรียนมีปัญหาที่จุดใดเพื่อเตรียมวัสดุและแบบฝึกหัด เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้นักเรียนเรียนตามเพื่อนทัน

การจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมเป็นการช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาที่อยู่ท้ายกลุ่มสามารถเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายโดยใช้เวลาไม่นานนัก ส่วนใหญ่

จะเป็นเรื่องของทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ การอ่าน และคณิตศาสตร์ การช่วยเหลือเป็นพิเศษนี้จะช่วยให้นักเรียนกลับเข้าสู่การเรียนปกติในชั้นได้ โดยเร็วโดยไม่ล่าช้าอย่างถาวร ซึ่งอาจจะช่วยให้ไม่ต้องไปอยู่ในกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การเรียนการสอนซ่อมเสริมถือเป็นการปิดช่องว่างระหว่างสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้กับสิ่งที่นักเรียนควรจะเรียนรู้ตามความคาดหวังของบทเรียน

หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม ได้แก่

1. มีการพิจารณาได้ว่านักเรียนต้องการให้ซ่อมเสริมเรื่องอะไร ครูต้องใช้เครื่องมือหลายอย่างเพื่อประกอบการวินิจฉัยตั้งได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

2. มีการวางแผนเป็นรายบุคคล

3. ใช้วิธีสอนที่มีผลวิจัยรองรับ

4. สอนเป็นขั้นตอนโดยไม่ข้ามขั้น

5. มีการทบทวนและมีแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอ

6. มีการประเมินผลว่านักเรียนมีความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่การเรียนการสอนปกติได้แล้วหรือไม่

7. มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เป็นแบบตัวต่อตัว แบบจับคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก

8. มีครูที่ทำหน้าที่สอนซ่อมเสริมซึ่งได้รับการอบรมมาก่อน

ดังที่ได้กล่าวแล้วตอนต้นว่า การคัดกรองนักเรียนที่จะจัดเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน อาจกระทำได้ตั้งแต่เริ่มต้นเรียน ถ้าครูมีข้อมูลเพียงพอต่อการจำแนกนักเรียนได้ ครูอาจคัดกรองได้ตั้งแต่หลังสัปดาห์ที่สามของการเปิดเรียน แต่อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูง ตามด้วยการประเมินระหว่างเรียน และการช่วยเหลือนักเรียน น่าจะทำให้นักเรียนส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดอยู่ในกลุ่มปกติที่สามารถ

เรียนตามกันไปได้ คงจะมีนักเรียนบางส่วนที่ผ่านกระบวนการสำคัญ 3 ชั้นแล้ว ก็ยังไม่สามารถเรียนตามเพื่อนไปได้ นักเรียนที่เป็นกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงนี้จะต้องได้รับการช่วยเหลือเป็นพิเศษในระยะเวลาที่ 2 ต่อไป

หลังจากการสอนที่มีคุณภาพสูงด้วยการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ประเมินผลเป็นระยะและนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสอน พร้อมให้ความช่วยเหลือที่ตรงต่อสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนมาอย่างต่อเนื่อง หากนักเรียนไม่ผ่านการประเมินจากการช่วยเหลือในระบายนี้อครผู้สอนจะสามารถคัดแยกนักเรียนได้เบื้องต้นแล้วว่านักเรียนคนใดคือนักเรียนที่สามารถเรียนรู้อได้เป็นปกติ และนักเรียนคนใดอยู่ในกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครผู้สอนจะให้ความช่วยเหลือและจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเข้มข้น และใกล้ชิดยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันยังคงรักษามาตรฐานการสอนสำหรับนักเรียนกลุ่มปกติไว้ด้วยเช่นกัน

2.2 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

ครผู้สอนนำข้อมูลนักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดจากการช่วยเหลือในระยะแรกมาวางแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหาและจัดสอนซ่อมเสริมเป็นกลุ่มย่อย ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง/ครูประจำชั้น/ครูแนะแนวจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพซึ่งมีความเข้มข้นเพิ่มขึ้นเหมาะสมกับนักเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพิ่มเวลาการสอน สอนซ้ำ สอนนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มย่อย และมีการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในระยะนี้ครูอาจจำแนกนักเรียนได้บ้างแล้วว่านักเรียนคนใดคือนักเรียน

ที่มีแนวโน้มเป็นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ขณะเดียวกันครูผู้สอน
ในชั้นเรียนปกติใช้กระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียน
ทุกคนอย่างต่อเนื่อง

2.2.1 การดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง ต่อความล้มเหลวทางการเรียน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นขอสรุปขั้นตอนการดำเนินการ ในการให้
ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน ดังนี้

1) วางแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลว
ทางการเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ พร้อมประสานความร่วมมือกับ
ผู้ปกครอง/ครูประจำชั้น/ครูแนะแนว

2) เพิ่มเวลาการสอนที่มีประสิทธิภาพ และให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม
ให้กับนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน เช่น นักเรียน
กลุ่มปกติใช้การสอน 1 ครั้ง สามารถเข้าใจได้ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงอาจใช้
การสอน 2 - 3 ครั้ง หรือนักเรียนกลุ่มปกติใช้เวลาการสอน 30 นาที
แต่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงอาจใช้เวลาการสอนมากกว่า 30 นาที ในการสอนเรื่อง
เดียวกัน

3) สอนนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันเป็นกลุ่มย่อย

4) จัดโปรแกรม กลวิธี และกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
ที่มีความเข้มข้นเพิ่มขึ้นจากการช่วยเหลือในระยะแรก และต้องเป็นการเรียน
การสอนที่เหมาะสมกับความต้องการที่จะช่วยส่งเสริมจุดเด่นและพัฒนาจุดด้อย
สำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

5) ประเมินผลและติดตามความก้าวหน้าอย่างใกล้ชิด หากนักเรียน
มีพัฒนาการผ่านตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ครูผู้สอนก็ยังคงให้การช่วยเหลือ

อย่างต่อเนื่อง สำหรับนักเรียนที่มีพัฒนาการก้าวหน้ามากก็สามารถกลับไปสู่กลุ่มที่เรียนรู้ปกติได้ หากยังมีนักเรียนที่มีผลการพัฒนาไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดให้ครูผู้สอนรายงานผลการพัฒนาและส่งต่อให้ครูการศึกษาพิเศษดำเนินการคัดกรองทางการศึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือตามกระบวนการทางการศึกษาพิเศษต่อไป

6) ครูผู้สอนในชั้นเรียนปกติส่งต่อข้อมูลนักเรียนที่มีผลการพัฒนาไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดให้กับครูการศึกษาพิเศษ/ครูที่รับผิดชอบวางแผนดำเนินการคัดกรองตามแบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาหรือส่งต่อให้แพทย์วินิจฉัย เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา และสามารถเลือกวิธีจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม ครูอาจใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนกลุ่มนี้ในการจำแนกนักเรียนที่มีแนวโน้มมีความบกพร่องประเภทต่างๆ ซึ่งการคัดกรองนี้เรียกว่าการคัดกรองคนพิการทางการศึกษา

2.2.2 การคัดกรองคนพิการทางการศึกษา

คนพิการทางการศึกษาหมายถึง บุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดประเภทความพิการไว้ 9 ประเภท และการพิจารณาบุคคลที่มีความบกพร่องเพื่อจัดประเภทเป็นคนพิการทางการศึกษา ต้องผ่านการคัดกรองตามแบบคัดกรองที่แนบท้ายประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ

การคัดกรองคนพิการด้วยแบบคัดกรองดังกล่าวข้างต้น ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ปกครอง และให้ผู้ที่ทำหน้าที่คัดกรองดำเนินการคัดกรองตามแบบที่กำหนด เมื่อพบว่ามีความเสี่ยงเป็นคนที่พิการทางการศึกษา ให้จัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ และส่งแพทย์ตรวจวินิจฉัยออกใบรับรองความพิการหรือใบรับรองแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นคนพิการต่อไป ส่วนใหญ่ครูผู้คัดกรองมักไม่แน่ใจในการคัดกรองความพิการที่ไม่สามารถมองเห็นทางกายภาพได้อย่างชัดเจนมีความซับซ้อนยากต่อการวิเคราะห์ เช่น ความพิการประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก เป็นต้น นอกจากการประเมินตามแบบคัดกรองแล้ว ผู้คัดกรองควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด เพื่อให้เกิดความชัดเจนถูกต้อง และเพื่อประโยชน์ทางการช่วยเหลือทางการศึกษาดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลจะเป็นข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์ที่จะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่งด้วย

การคัดกรองคนพิการทางการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. ครูผู้สอน ครูวิชาการ และครูผู้คัดกรอง ประชุมร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อมูลลักษณะหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกเป็นประจำ และควรสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้อง

2. ครูผู้คัดกรองนักเรียนจัดเตรียมเอกสารแบบคัดกรอง เช่น แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และวางแผนเพื่อส่งต่อให้แพทย์วินิจฉัย พร้อมรายงานผลการช่วยเหลือหรือข้อมูลที่จำเป็นอื่นๆ ให้พร้อมก่อนพบผู้ปกครองนักเรียน

3. ครูประจำชั้น/ครูผู้สอน รายงานผลการช่วยเหลือในระยะนี้ให้ผู้ปกครองทราบเพื่อขออนุญาตตามขั้นตอนกระบวนการคัดกรองนักเรียนหรือส่งให้แพทย์วินิจฉัยในรายที่ครูไม่สามารถดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือที่ตรงกับสภาพปัญหา

4. รายงานผลการคัดกรองให้คณะกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมทราบเพื่อวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

2.3 การให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนที่ครูให้ความช่วยเหลือในระยะที่ 2 แล้วมีผลการพัฒนาไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งระยะนี้ไม่ใช่เป็นการช่วยเหลือเพื่อป้องกันเหมือนการช่วยเหลือตามแนวทางข้อ 2.1 และ 2.2 อีกต่อไป แต่เป็นการช่วยเหลือเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอนในชั้นเรียนปกติร่วมกันเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และส่งต่อให้แพทย์ตรวจวินิจฉัยต่อไป

การช่วยเหลือในระยะนี้เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากการจัดการศึกษาปกติ นักเรียนจะต้องได้รับการประเมินความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อครูจะได้กำหนดเป้าหมายทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของนักเรียน โดยมีการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วย

2.3.1 เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ในตอนนี้อยากตัวอย่างเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการคัดกรองและอยู่ในเกณฑ์ว่าเป็นกลุ่มนักเรียนพิการทางการศึกษาหรือเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังต่อไปนี้

1) การสอนโดยยึดหลัก 3R

1.1 Repetition คือการสอนซ้ำไปซ้ำมาและใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติ เมื่อมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วจึงเปลี่ยนจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่

1.2 Relaxation คือการสอนแบบไม่ตึงเครียดนัก เปลี่ยนกิจกรรมจากวิชาการเป็นกิจกรรมนันทนาการสลับไปมา

1.3 Routine กำหนดกิจกรรมให้เป็นกิจวัตรประจำวัน

2) การสอนแบบเชิงพฤติกรรม (Teaching Behavior Techniques) เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรมเป็นองค์ความรู้หนึ่งที่สำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมการฝึกทักษะและการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เทคนิคการสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเทคนิคการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.1 เทคนิคการสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ครูจะต้องเข้าใจว่านักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหากไม่มีผู้สอนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็ไม่อาจมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ เทคนิคการสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่สำคัญมี 7 เทคนิค ได้แก่

2.1.1 เทคนิคการแตกงานหรือทักษะที่จะสอนออกเป็นส่วนย่อย (Discrete-Trial Training/DTT) หรือ การวิเคราะห์งาน (Task analysis) หมายถึง การแตกทักษะที่จะสอนออกเป็นส่วนย่อยหลายๆ ส่วนหรือ หลายขั้นตอน

เพื่อให้เป็นงานที่ง่ายที่สุดที่นักเรียนจะทำได้ แล้วเอาแต่ละส่วนแต่ละขั้นตอนนั้นมาแยกสอน ให้นักเรียนทำได้คล่องด้วยตนเองในแต่ละส่วนหรือแต่ละขั้นตอน

2.1.2 เทคนิคการกระตุ้นเตือน (Prompting) ในการสอนทักษะหรือพฤติกรรมใดๆ เพื่อเป็นการประกันให้นักเรียนสามารถตอบสนอง หรือทำได้ถูกต้อง ครูจะต้องใช้การกระตุ้นเตือนจากมากที่สุดคือตั้งแต่การจับมือให้ทำ บอกด้วยท่าทาง บอกด้วยวาจา บอกด้วยสายตา บอกด้วยน้ำเสียง บอกด้วยตำแหน่งโดยชี้ให้ดู ลดการกระตุ้นเตือนลงทีละน้อยจนกระทั่งไม่มีการกระตุ้นเตือนเลย การกระทำเช่นนี้เรียกว่า การถอนการชี้แนะหรือลดการกระตุ้นเตือน (Prompt Fading) การถอนการแนะจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบ โดยมีกฎว่า แนะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และถอนการแนะให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ แต่จะต้องไม่ถอนเร็วเกินไปจนนักเรียนไม่สามารถทำได้ แต่การถอนการแนะช้าหรือไม่ถอนเลยก็จะเป็นผลเสีย เพราะจะทำให้ให้นักเรียนขัดชินต่อการแนะรวมทั้งห้ามการแนะอย่างไม่ตั้งใจ เช่น ครูต้องการให้นักเรียนชี้บัตรคำโดยไม่ตั้งใจครูก็ชี้เลืองไปยังบัตรคำนั้น นักเรียนสามารถเดาคำตอบจากสายตาครู นักเรียนจึงไม่สนใจที่บัตรคำที่ถูกต้อง แต่จะคอยดูว่าสายตาครูเลื้อยไปที่บัตรคำใดก็จะชี้บัตรคำนั้น การแนะอย่างไม่ตั้งใจนี้ทำให้นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้ที่ครูต้องการ ทั้งนี้ ครูจะต้องจำให้ขึ้นใจ (Keep In Mind) ว่าเป้าหมายสุดท้ายของการสอนคือ นักเรียน รู้เข้าใจและปฏิบัติทักษะหรือพฤติกรรมที่สอนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การแนะจึงจะต้องมีการถอนหรือถอยออกไม่เช่นนั้นนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจะมีปัญหาขัดชินต่อการแนะตามมาซึ่งจะแก้ไขยากและในที่สุดนักเรียนจะไม่สามารถทำอะไรอย่างอิสระในสิ่งแวดล้อมปกติเช่นคนปกติได้

2.1.3 เทคนิคการให้รางวัลและการลงโทษ (Reinforcements And Punishments) เทคนิคการให้รางวัลถือเป็นหัวใจของการสร้างเสริม

พฤติกรรมเชิงบวก ครูจึงต้องใช้การให้รางวัลมากกว่าการลงโทษโดยที่ครูจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการให้รางวัล เอกลักษณะหรือการจำแนกแยกแยะและการพัฒนาสิ่งที่น่าสนใจเป็น “รางวัล” การเลือกรางวัล กฎของรางวัลและความแตกต่าง ตลอดจนข่าวสารที่ครูจะสื่อกับนักเรียนด้วยรูปแบบต่างๆ ของรางวัล วัตถุประสงค์หรือหน้าที่ของรางวัลก็คือ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจให้นักเรียนทำพฤติกรรมหรือเรียนรู้ทักษะที่ต้องการ โดยเริ่มแรกอาจเป็นแรงจูงใจจากภายนอกแล้วจะพัฒนาอย่างไรให้เป็นแรงจูงใจจากภายในตัว ของนักเรียนเอง

2.1.4 เทคนิคการตะล่อมกล่อมเกล่า (Shaping Procedure) คือกระบวนการฝึกทักษะหรือพฤติกรรมใหม่ๆ แก่นักเรียนด้วยการอนุমানความสำเร็จของการตอบสนองต่อพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น แรกเริ่มการสอนอะไรที่เป็นทักษะใหม่ที่นักเรียนยังไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน นักเรียนไม่จำเป็นต้องทำหรือตอบสนองอย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ แค่เกือบถูก ครูก็ให้ผ่านได้รางวัล เมื่อสอนไปนักเรียนเริ่มเข้าใจแนวคิดของทักษะหรือพฤติกรรมที่สอนมากขึ้นเรื่อยๆ ครูจะให้ผ่าน ให้รางวัลได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนทำหรือตอบสนองถูกมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งนักเรียนผ่านได้อย่างครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ในที่สุด หลักการสำคัญ คือ ครูจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานของพฤติกรรมหรือทักษะที่คาดหวัง ให้นักเรียนตอบสนองที่ถูกต้องที่สุดอยู่ในแผนการฝึกหรือแผนการสอนแต่ละทักษะ แต่ละพฤติกรรมอยู่ก่อนแล้ว จึงจะสามารถตะล่อมกล่อมเกล่าการตอบสนองของนักเรียนให้ไปสู่พฤติกรรมหรือทักษะเป้าหมายที่ต้องการได้

2.1.5 เทคนิคการสานต่อพฤติกรรม (Chaining Procedure) คือ กระบวนการที่ครูนำเอาทักษะแตกย่อย ที่ไม่ซับซ้อนแต่ละส่วนที่ครูได้ฝึกสอนให้นักเรียนทำหรือตอบสนองได้อย่างถูกต้องจนคล่องแล้วโดยไม่มีการแนะนำสานต่อให้เป็นทักษะหรือพฤติกรรมที่ครูต้องการสอนให้นักเรียนทำได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

2.1.6 เทคนิคการขยายผลพฤติกรรม (Generalization Procedure) เป็นหนทางที่ครูจะทำให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความเป็นไปได้ที่จะใช้ทักษะใหม่ที่เพิ่งได้เรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างออกไป เพราะนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีแนวโน้มที่จะคงลักษณะการเรียนรู้ลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม และเฉพาะเจาะจงโดยไม่พร้อมจะเรียนรู้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น เคยเรียนภาษาไทยกับครูคนหนึ่งในห้องนี้ ถ้าไม่ใช่ครูคนเดิมก็ไม่เรียน ถ้าไม่ใช่ห้องเดิมก็ไม่เรียน เป็นต้น ลักษณะยึดติดหรือปรับเปลี่ยนอะไรได้ยากเช่นนี้ทำให้เทคนิคการขยายผลพฤติกรรมมีความสำคัญต่อทักษะหรือพฤติกรรมที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ดังนั้น เมื่อทักษะหนึ่งได้ถูกสอนจนนักเรียนสามารถทำได้แล้ว ในสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน การฝึกทักษะหนึ่งจะต้องถูกขยายผลพฤติกรรมให้นักเรียนสามารถนำทักษะหรือพฤติกรรมที่ได้รับการสร้างเสริมอย่างครบถ้วนไปใช้ได้ ในทุกสถานการณ์ ทุกสิ่งเร้าและตอบสนองได้กับทุกคนที่หลากหลาย สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการขยายผลพฤติกรรมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีดังนี้

- 1) การเปลี่ยนวัตถุหรือสื่อหรือสิ่งเร้าที่ใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกทักษะ
- 2) การเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมหรือห้องเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนและการฝึกทักษะ
- 3) การมีผู้สอนหลายคนในการเรียนการสอนและการฝึกทักษะนั้นๆ
- 4) การมีผู้ปกครองเข้าร่วมในการเรียนการสอนและการฝึกทักษะนั้นๆ ด้วย
- 5) ผู้ปกครองจะต้องนำทักษะที่นักเรียนถูกสอนแล้วที่โรงเรียนไปให้นักเรียนทำหรือปฏิบัติที่บ้านด้วย เช่น ครู ก สอนให้นักเรียนเขียน ก ไก่

ด้วยคำสั่งว่า “เขียน ก ไก่” นักเรียนเขียน ก ไก่ บนสมุดด้วยดินสอได้ในห้องเรียน การขยายผลพฤติกรรมในกรณีนี้ก็คือนักเรียนจะต้องสามารถเขียน ก ไก่ ได้กับ ครู ข ครู ค พ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น ด้วยคำสั่งว่า “เขียน ก ไก่” เขียน ก ไก่สี” นักเรียนสามารถเขียน ก ไก่ได้ด้วยปากกา ดินสอสี พู่กัน นิ้วมือ บนสมุด บนสมุดวาดเขียน บนฝาผนัง บนพื้นทราย บนดินน้ำมัน เป็นต้น เขียนได้ทั้งในห้องเรียน ห้องสอบ ห้องสมุด ห้องนอนที่บ้าน ห้องนั่งเล่น ที่บ้านเพื่อน ทักษะหนึ่งหรือพฤติกรรมหนึ่งเมื่อนักเรียนทำได้แล้ว ต้องมีการขยายผลพฤติกรรมกันอย่างรอบด้าน ให้นักเรียนสามารถทำได้ในทุกเวลา และทุกสถานที่ตามความเหมาะสมแก่คนที่คนปกติในสังคมทำกันได้ นั่นเอง

2.1.7 เทคนิคการคงรักษาไว้ซึ่งทักษะที่ทำได้แล้ว (Maintaining Previously Learned Skill Procedure) หมายถึง ทักษะใด ๆ ที่นักเรียนทำได้แล้วจะต้องถูกทบทวนเป็นช่วงๆ สลับกับทักษะใหม่ๆ ที่นักเรียนได้รับการฝึกสอนเพิ่มเติมเข้ามาเป็นระยะๆ หรือหลอมรวมทักษะเก่าเข้ากับทักษะใหม่ หากเป็นไปได้ เช่น สอนให้เขียน ก ไก่ ได้แล้ว พอสอน เขียน ข ไข่ ก็ต้องนำ ก ไก่ มาให้เขียนสลับกันไปด้วย สอน ก ไก่ ไปแล้วพอสอนถึงสระ ะ ก็นำ ก ไก่ มาหลอมรวมกับสระ ะ เป็น กา เป็นต้น

3) การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นการจำแนกเนื้อหาที่จะสอนเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอนและเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน ในการสอนครูต้องสอนทักษะทีละขั้นอย่างละเอียดตามลำดับความยากง่าย ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ง่ายและสามารถเรียนรู้สิ่งที่ยากขึ้นทีละเล็กละน้อยได้

4) การสอนแบบตัวต่อตัว (Direct Instruction) เนื่องจากนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีหลายระดับความสามารถและความต้องการ

จำเป็นที่หลากหลาย การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนหรือเป็นกลุ่มอาจไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนบางคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีระดับความสามารถต่างจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนมากหรือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นระดับรุนแรง ครูอาจจะประยุกต์ใช้วิธีการสอนตัวต่อตัว โดยอาจให้ทำตามการให้คำชี้แนะ การให้ผลย้อนกลับและการเสริมแรงแบบทันทีทันใด

5) การสอนเป็นกลุ่มเล็ก (Group Instruction) นักเรียนบางคนอาจได้รับประโยชน์จากการเรียนเป็นกลุ่มเนื่องจากเป็นการเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนคนอื่นๆ การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มอาจทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนานไม่น่าเบื่อ เมื่อประยุกต์ใช้กับเทคนิคการสอนแบบใช้เกมและเพลง การสอนเป็นกลุ่มเล็กอาจนำนักเรียนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกันมากแยกสอนเป็นกลุ่มเล็กในห้องโดยมีครูการศึกษาพิเศษดูแลหรือหากกลุ่มของนักเรียนเหล่านั้นมีระดับความสามารถที่แตกต่างกับเพื่อนในชั้นมาก ก็อาจแยกกลุ่มมาสอนนอกชั้นเรียน เช่น กลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถในการอ่านและเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้น

6) การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Assistance Instruction) เป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมคือ การทำให้นักเรียนปกติมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้น การเปิดโอกาสให้นักเรียนทั่วไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เรียนที่มีความต้องการพิเศษจึงเป็นเทคนิคการสอนที่ได้รับประโยชน์ทุกด้าน การเรียนรู้อาจเกิดได้ดีกว่าเนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยใกล้เคียงกันและสนิทสนมกัน จึงสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารที่เข้าใจกันได้ง่ายกว่า ครูอาจจัดกลุ่มนักเรียนที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือจัดนักเรียนปกติให้ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตัวต่อตัวก็ได้ นักเรียนปกติที่มาช่วยเหลือควรได้รับการชี้แจงศักยภาพจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อย่างไรก็ตาม

ครูควรจะต้องดูแลและให้ความช่วยเหลือระหว่างใช้เทคนิควิธีการสอนนี้ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองฝ่าย เนื่องจากบางครั้งนักเรียนปกติที่ช่วยสอนมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ดีต่อยกกว่าครู

7) การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยจัดสมาชิกกลุ่มที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน สมาชิกแต่ละคนช่วยกันเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เน้นความสำคัญของสมาชิกแต่ละคน เป็นการฝึกให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยกระบวนการกลุ่ม เมื่อกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ก็จะได้รับรางวัลตามที่ได้ตกลงไว้ เป็นการฝึกให้นักเรียนร่วมกันเรียนแทนที่จะแข่งขันกันเพื่อความเป็นเลิศ การประยุกต์ใช้วิธีการสอนนี้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในชั้นเรียนรวมอาจประสบปัญหาบ้าง เช่น เพื่อนไม่ยอมรับความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อนเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นตัวถ่วง เป็นต้น ดังนั้นครูจึงมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องประสานความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและนักเรียนทั่วไป เช่น การชี้แจงให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจขีดความสามารถของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและควรมอบหมายงานที่มีระดับความยากที่ท้าทายความสามารถแต่ไม่ยากจนเกินไป การให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษร่วมกิจกรรมในบางขั้นตอนหากไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้ทั้งหมด ครูจึงควรช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเมื่อมีกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

8) การเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เทคนิควิธีการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถวางแผนกำหนดระดับการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมาย วิธีการเรียน และการประเมินตนเองที่เหมาะสมกับระดับความสามารถและรูปแบบการเรียนรู้ของตนเอง เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ฝึกฝนการพึ่งพาตนเอง เกิดแรงจูงใจภายในที่กระตุ้นความต้องการที่จะเรียนรู้ และในอนาคตสามารถ

วางแผนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, หน้า 100-104)

นอกจากเทคนิควิธีการสอนที่ได้กล่าวไปแล้วยังมีเทคนิควิธีการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอีกหลายวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น หากเมื่อได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคต่างๆ แล้วยังพบว่านักเรียนไม่มีความก้าวหน้าหรือไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งอาจเกิดจากการที่ครูไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ซึ่งนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติด้วย ซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นี้อาจมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม เช่น แสง สี เสียง อุณหภูมิ การสอนของครู เพื่อน ครอบครัวของนักเรียน เป็นต้น และอาจเกิดจากปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนเอง ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่ได้จากการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพอย่างครอบคลุมรอบด้านจะเป็นประโยชน์สำหรับครูในการเลือกพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมทางบวกเพิ่มขึ้น สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมรุนแรง อาจจะต้องมีกระบวนการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นอันดับแรกก่อน และหากประเมินเบื้องต้นพบว่านักเรียนมีความผิดปกติทางสุขภาพจิตอย่างรุนแรง โรงเรียนอาจต้องประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในการให้ความช่วยเหลือด้วย

2.3.2 การจัดบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามแนวทางข้อ 2.3 นี้ จะไม่ใช่การช่วยเหลือเพื่อป้องกันอีกต่อไป แต่เป็นการช่วยเหลือเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูการศึกษาพิเศษหรือครูผู้สอนในชั้นเรียนปกติเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและนักเรียนกลุ่มนี้ต้องได้รับบริการช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษ โดยจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนแต่ละคน โดยมีกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน

1.2 บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ

1.3 ครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครูที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการและหรือคณะสหวิชาชีพ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน

2) ตรวจสอบหรือประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียน

คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) หรือคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งทำการตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐานของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบ จุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียน

จุดเด่น คือ ความสามารถหรือศักยภาพปัจจุบันที่นักเรียนสามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้

จุดด้อย คือ สิ่งที่นักเรียนไม่สามารถทำได้ในสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ ควรตรวจสอบหรือประเมินความสามารถพื้นฐานให้ครอบคลุมทุกบริบท ซึ่งประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมด้านบุคคลและด้านกายภาพที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรค ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียน ด้านกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติได้หรือไม่ได้ ในแต่ละวัน หรือไม่ได้รับการส่งเสริมในการทำกิจกรรม กิจกรรมนั้นเหมาะสมกับ นักเรียนหรือไม่และด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่นักเรียนได้รับหรือยังไม่ได้รับก่อนการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและนำข้อมูล มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ตามความต้องการ จำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละบุคคล

3) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

คณะกรรมการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการตรวจสอบหรือประเมิน ความสามารถพื้นฐานมาจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งมี 8 องค์ประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาและการวางแผน การจัดการศึกษาพิเศษ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามความต้องการพิเศษของนักเรียน ให้คำนึงถึงบริบทด้านตัวนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรม และด้าน เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา

4) นำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ การนำแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ไปใช้ ครูผู้สอนต้องดำเนินการดังนี้

4.1 การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation

Plan : IIP) ครูผู้สอนนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) ที่กำหนดได้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มาจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปหายาก หรือจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนแต่ละบุคคล สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ระบุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

4.2 การนำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ไปใช้ ครูผู้สอนนำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกหลังการสอนและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

5) ประเมินและทบทวนผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน และปรับแผนพร้อมจัดทำรายงานผลการเรียนรู้อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง โดยประเมินตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 การประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

การประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เป็นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีพัฒนาการตามที่ระบุไว้ในแผนการสอนเฉพาะบุคคลฉบับนั้นหรือไม่โดยประเมินตามวิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์ระดับคุณภาพที่ระบุไว้ในแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

5.2 การประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)

การประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ทำได้โดยประมวลผลการผ่านของจำนวนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และนำมาเทียบ

กับเกณฑ์และวิธีประเมินผลการผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

5.3 การประเมินผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายระยะยาว 1 ปี

การประเมินผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายระยะยาว 1 ปี โดยประมวลผลการผ่าน/ไม่ผ่าน (จำนวน) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) ของนักเรียน และนำมาเทียบเกณฑ์การผ่าน ตามที่สถานศึกษา กำหนด

5.4 การประเมินผลการเรียนรู้และระดับคุณภาพตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

การประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ทำได้โดยประมวลผลการผ่าน/ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น) ของทุกเป้าหมายระยะยาว 1 ปี มาคำนวณหาค่าร้อยละ และนำมาเทียบเกณฑ์การผ่านตามเกณฑ์ระดับคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา

ในกรณีที่นักเรียนมีพัฒนาการ หรือผลการเรียนรู้ต่ำกว่าหรือสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการสามารถทบทวน ปรับแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป้าหมายระยะยาว 1 ปี เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

5.5 การตัดสินผลการเรียนรู้

ให้นำค่าร้อยละจากการประมวลผลการผ่าน/ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมาเทียบเกณฑ์การผ่านตามเกณฑ์ระดับคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา

5.6 การส่งต่อ

การส่งต่อนักเรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับชั้น หรือย้ายสถานศึกษา ให้นำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รายงานผลการพัฒนานักเรียน และข้อมูลอื่นๆที่จำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาต่อไป

การสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) นั้น สถานศึกษาต้องรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียนตามแบบรายงานผลการพัฒนานักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

อย่างไรก็ตามวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับสถานศึกษาอาจมีความแตกต่างกันในส่วนของเนื้อหาตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้ ดังนั้น วิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) รวมไปถึงการวัดและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ในสถานศึกษา ประเภทต่างๆ ก็จะมี ความแตกต่างกันไปด้วย

2.4 การเชื่อมต่อและการส่งต่อ

ครูประจำชั้นหรือครูที่รับผิดชอบอาจมีปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนไม่มีความก้าวหน้า หรือผลการพัฒนาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ เป็นบทบาทของครูประจำชั้นหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง หรือปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหานั้นอาจทวีขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข ซึ่งกระบวนการส่งต่อสามารถดำเนินการได้โดยเริ่มจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ ดังนี้

2.4.1 การส่งต่อแบบการเชื่อมต่อ (Transition) เป็นการช่วยเหลือนักเรียนภายในสถานศึกษา ดังนี้

1) การเชื่อมต่อในระดับชั้นเรียน ในกรณีที่สามารรถเรียนรู้และพัฒนาได้เช่น การเข้าเรียนรวมในห้องเรียนปกติในบางรายวิชา การรับบริการสอนเสริม การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

2) การเชื่อมต่อเข้ารับการศึกษาพิเศษ/ห้องเรียนพิเศษ/ห้องเสริมวิชาการ/ห้องเรียนคู่ขนาน ในกรณีที่นักเรียนที่มีความบกพร่องที่สามารถเห็นได้ชัดเจนจากการสังเกตหรือมีเอกสารทางการแพทย์ระบุว่าเป็นบุคคลพิการ ให้นักเรียนดังกล่าวเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ประเมินความรู้ ความสามารถของนักเรียนที่จะเข้ารับบริการเรียนรวม หรือเข้ารับบริการห้องเรียนพิเศษ หรือห้องเสริมวิชาการตามระดับความพร้อม และปัญหาที่สอดคล้องกับนักเรียนเป็นรายบุคคล

3) การเชื่อมต่อเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อลดข้อจำกัดของนักเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น การปรับพฤติกรรมโดยอาจส่งต่อ ครูแนะแนว ครูการศึกษาพิเศษ เจ้าหน้าที่พยาบาล ครูฝ่ายปกครอง ผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

เอกสารประกอบการส่งต่อภายใน ได้แก่ แฟ้มประวัติ แฟ้มสะสมผลการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินพฤติกรรม ผลการประเมินความสามารถทางการอ่าน ผลการคัดกรอง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นต้น

2.4.2 การส่งต่อ (Referral) เป็นการช่วยเหลือนักเรียน ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถให้การดูแลช่วยเหลือได้หรือมีข้อจำกัดในการดูแลช่วยเหลือ จำเป็นต้องมีการส่งต่อ ดังนี้

1) การส่งต่อหน่วยงานทางการแพทย์เพื่อวินิจฉัย บำบัดรักษา ตามอาการ ได้แก่ โรงพยาบาล สถาบันพัฒนาสุขภาพจิต ฯลฯ

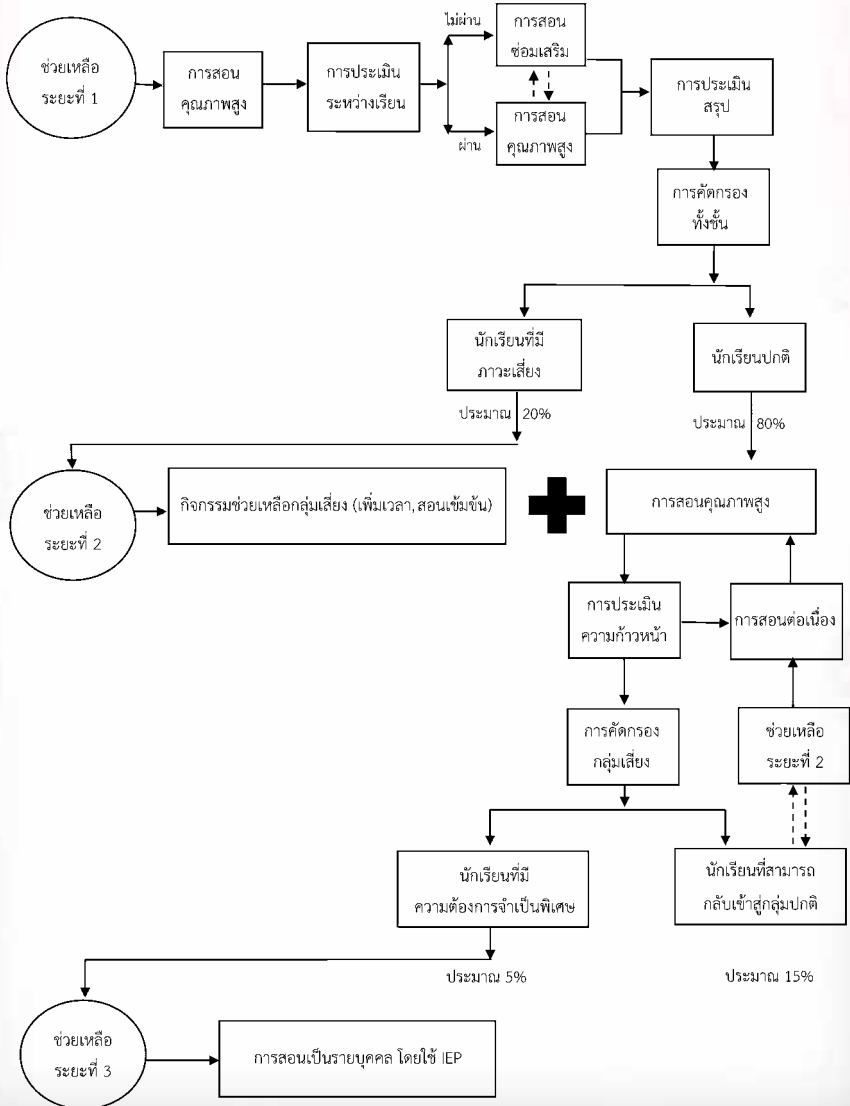
2) การส่งต่อหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างทักษะเฉพาะทาง หรือการฝึกอาชีพ ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันทางการศึกษาด้านส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ สถาบันอุดมศึกษา มูลนิธิสนับสนุนทางการศึกษา ฯลฯ

3) การส่งต่อหน่วยงานดูแลด้านสิทธิทางมนุษยชน เช่น สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มูลนิธิการกุศล เป็นต้น

เอกสารประกอบการส่งต่อภายนอก ได้แก่ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แบบสรุปผลการประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพิ่มประวัติ เพิ่มสะสมผลการเรียนของนักเรียน เอกสารหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการคัดกรองทางการศึกษา เอกสารรับรองความพิการทางการแพทย์หรือบัตรประจำตัวผู้พิการ (ถ้ามี)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ขอแสดงเป็นแผนภูมิขั้นตอนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน ดังนี้

แผนภูมิ ขั้นตอนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง ต่อความล้มเหลวทางการเรียน

3.1 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้สามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะเป็นระบบและเป็นรูปธรรมได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน จึงได้กำหนดบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 3.1.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 3.1.2 บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
- 3.1.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
- 3.1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

3.1.1 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นหนึ่งในภารกิจหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยเหลือนักเรียนทุกคน ทั้งนักเรียนปกติ นักเรียนด้อยโอกาส นักเรียนพิการและนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ สำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. นำนโยบายการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษามีองค์ความรู้ในการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน
4. กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด

3.1.2 บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

บทบาทหน้าที่หลักของศึกษานิเทศก์คือ การให้การช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอน ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงมีบทบาทในการช่วยเหลือชี้แนะครูให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. ศึกษาเอกสารการดำเนินงานเรื่องแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน
2. สืบหาข้อมูลจำนวนสถานศึกษา ครู นักเรียน ห้องเรียน และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ประสานผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในนโยบายตามแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน
4. ศึกษา ค้นคว้า จัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการ

จัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนให้แก่ครูผู้สอน
ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน

1. วางแผนพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินงาน
ตามแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

2. วางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ครูรู้จักนักเรียน
เป็นรายบุคคล โดยเฉพาะนักเรียนที่เริ่มเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด ตลอดจนชั้นเรียนอื่นๆ

3. วางแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลว
ทางการเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการ

1. ให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ
และดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด

2. นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานเพื่อให้ครูจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนที่มีประสิทธิภาพตามระยะเวลาที่กำหนด และนำเสนอข้อมูลความรู้
หรือเทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือนักเรียน

3. ใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียน ที่ให้การช่วยเหลือระดับ 2
(ข้อ 2.2) แล้วไม่ได้ผล เพื่อให้ครูสามารถจัดการศึกษาด้วยวิธีการทางการศึกษาพิเศษ
ได้เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน

1. ประเมินประสิทธิผลของการดำเนินงาน โดยดูจากผลการช่วยเหลือ
นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

2. ประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยดูจากปริมาณนักเรียน
ที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนลดลง

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและรายงาน

1. สรุปรายงานประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานต่อผู้บังคับบัญชา
2. ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานแก่สถานศึกษา
3. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลงานดีเด่น สถานศึกษาดีเด่น ผู้ปกครอง/ชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนดีเด่น

3.1.3 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา

สถานศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตและสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะช่วยนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนให้สามารถเรียนได้จนจบหลักสูตร จึงกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 บริหารจัดการให้มีระบบการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน ของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
 - 1.2 ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง สาธารณสุขชุมชน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ องค์กรต่างๆ เป็นต้น
 - 1.3 นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ดำเนินงาน
2. ครูผู้สอน
 - 2.1 ศึกษาทำความเข้าใจแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน
 - 2.2 รวบรวมและจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
 - 2.3 เลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงสำหรับนักเรียนทุกคน

2.4 ประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะเพื่อตรวจสอบนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน

2.5 ทำการสอนซ่อมเสริม และดูนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด

2.6 ดำเนินการคัดกรองนักเรียนเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนหรือส่งต่อแพทย์เพื่อวินิจฉัยและให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

2.7 ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนอย่างเป็นระบบ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าหรือผลการพัฒนานักเรียนเป็นระยะ

2.8 ประสานงานและบริการเชื่อมต่อภายในและส่งต่อภายนอกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือดำเนินงานการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

2.9 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

3.1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดและให้การเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียนดำเนินการได้อย่างประสบความสำเร็จ กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแก่ครอบครัว ให้ความรัก ความเข้าใจและให้ความอบอุ่น แก่สมาชิกในครอบครัว

2. สนับสนุน ร่วมมือ ร่วมวางแผน และเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนากับสถานศึกษา มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน เพื่อการป้องกัน ส่งเสริมพัฒนา และแก้ไขปัญหา
3. เป็นที่ปรึกษา แนะนำแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

3.2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนในโรงเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นระบบเกิดเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน
- 2) ครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษ หรือครูแนะแนวซึ่งเป็นบุคลากรหลักต้องดำเนินงานอย่างจริงจังและต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากโรงเรียน
- 3) คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการประสานงานร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมหารือกันอย่างสม่ำเสมอ
- 4) บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ และได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **รายงานผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา (ฉบับทดลอง)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ**. กรุงเทพฯ.

ภาษาอังกฤษ

- Alexandria City Public Schools. 2015. **Gradual Release Model** : Online. Retrieved, Jan 10 2017 from <http://www.Acpsk12.org/p//coachs-cuts/gradual-release-model/>
- Christensen,k. 2013. **Comprehension Strategies** : Online. Retrieved Jan 10 2017 from www.kep.Org,nz/assets/resources/site/1-Comprehension-Strategies-Kate-Christensen.pdf
- Duke,N.K. and Pearson,D. 2002 : **Chapter 10 : Effective Practices For Developing Reading Comprehension** : Online. Retrieved Feb 2 2017 from https://www.learner.org/workshops/teachingreading35/pdf/Dev_Reading_Comprehension.pdf
- Pedagogical Support, City of Turku. Finland,. **Remedial Teaching** : Online Retrieved from <https://www.turku.fi/en/daycare-and-education/basic-education/support-learning-and-school-attendance/pedagogical-support-1>
- Torgesen, J.K. 2006. **A Comprehensive K-3 Reading Assessment Plan : Guidance for school Leaders**. Portsmouth, N.H.RMC Research Corporation, Center on Instruction.
- Tuckcer, G.C. **What are Remedial Programs** : Online. Retrieved from <https://www.understood.org/en/learning-attention-issues/treatments-approaches/education>
- Zeiger, S. 2014. **The Duties of a Remediation Teacher** : Online. Retrieved Feb 2 2017 from <http://work.chron.com/duties-remediation-teacher-13095.html>

คณะผู้จัดทำ
แนวทางการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยง
ต่อความล้มเหลวทางการเรียน

ที่ปรึกษา

1. นายการุณ สกุลประดิษฐ์	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายพะโยม ชิณวงศ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นางสุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาลำดับรองผู้อำนวยการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นางลำพึง ศรีมีชัย	นักวิชาการศึกษานำศูนย์การศึกษาพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. นางญาณกร จันทหาร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. นางทิพย์วรรณ แจ่มไพบูลย์	ข้าราชการบำนาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1
3. นางสาวอำพร ราชติกา	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดหนองคาย
4. นายเศรษฐพงษ์ ศรีสุวรรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่ตาว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
5. นายมนต์ทิวา ไชยแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเหรียญงาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1
6. นางสาวชชชนก หนูรอด	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกสำโรง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 2
7. นางประยูร ทรงลิริสุข	ผู้อำนวยการโรงเรียนแสงหิรัญวิทยา
สำนักงานเขตลาดกระบัง ลังกั๊ดสำนักงานกรุงเทพมหานคร

8. นางวิไล พรหมขัติแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเม็งรายมหาราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 (เชียงใหม่)
9. นายสัมพันธ์ ปลอดขาว ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุล
ศึกษานิเทศก์
10. นายวรารุช ปัทมาพงศ์ ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 1
11. นายพิทักษ์พันธ์ จันทร์เทศ ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 2
12. นางฉวีวรรณ โยคิน ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองคาย เขต 1
13. นางพรณิชา บาร์เบอร์ ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
14. นายณภัทร ศรีละมัย ช่วยปฏิบัติราชการศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัด
คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ศึกษานิเทศก์
15. นายกิตติพิศ ศิริสูตร ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 1
16. นายสมศักดิ์ ป่าไพร ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
ศึกษานิเทศก์
17. นางพิมพ์พา ตามี ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 1
18. นางจิตตวดี ทองทั่ว ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 3

19. นางสาวกรรณิการ์ บุญเกลี้ยง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
20. นางสาววิมล เกาว์วัลย์ ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
21. นางสาวชกร นิมแสง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 1
22. นายบุรชาติ ศิริเบ็ง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2
23. นางบุญยาพร วัตจันทร์ ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์ เขต 2
24. นางพิมพ์พรรณ อรัญมิตร ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
25. นายสายันต์ ดวงบัณฑิต ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศรีสะเกษ เขต 4
26. นางสุลิกาญ ธิแจ้ ครู โรงเรียนวัดช่างเคียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1
27. นางกนกพร อินรัมย์ ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา
28. นายภูษงค์ วงศ์ภัณฑา ครู โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23 (สกลนคร)
29. นางสาวอนงค์ ผดุงชีวิต ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
ในศูนย์การศึกษาพิเศษเรียนร่วม
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
30. นางจิรัฐยา ไชยสาร ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
เฉพาะความพิการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

9. นางสุลิกาย ธิแจ้

ครู โรงเรียนวัดช่างเคี่ยน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงใหม่ เขต 1

10. นางกนกพร อินรัมย์

ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา

ออกแบบปก

นางสาวสุดารัตน์ เมฆฉาย

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

.....